

Norsk Vind Energi AS
Ipark Pb. 8034
4068 STAVANGER

Vår dato: 18.04.2018
Vår ref.: 201700473-20
Arkiv: 517
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Ane Næsset Ramtvedt
aera@nve.no/22959458

Godkjenning av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan for Måkaknuten vindkraftverk i Gjesdal og Bjerkreim kommuner

Vi viser til Deres oversendelse datert 1.12.2017 av detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) for Måkaknuten vindkraftverk i Bjerkreim og Gjesdal kommuner.

Saken er behandlet med hjemmel i vilkårene for detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan (MTA) gitt i oppdatert konsesjon av 11.5.2017, post 12 og 13.

Bakgrunn

Lyse Produksjon AS søkte i mars 2007 om utbygging og drift av Ulvarudla vindkraftverk i Gjesdal, Time og Bjerkreim kommuner. NVE avsto konsesjonssøknaden, og Lyse Produksjon søkte om konsesjon til et redusert planområde, kalt Måkaknuten vindkraftverk. NVE fremmet innstilling til Olje- og energidepartementet (OED) ved brev av 30.8.2011, og OED meddelte konsesjon til Måkaknuten vindkraftverk 5.7.2012. Konsesjonen ble overført fra Lyse Produksjon AS til Norsk Vind Måkaknuten AS (NVM) 11.5.2017. I vedtak av 16.5.2017 ble installert effekt i vindkraftverket økt fra 66 til 99 MW.

I henhold til anleggskonsesjonen, post 12 og 13, skal det utarbeides MTA- og detaljplan for anlegget som skal godkjennes av NVE før anleggsstart. NVE mottok MTA- og detaljplan for Måkaknuten vindkraftverk 8.11.2017. NVM oversendte en revidert plan 15.3.2018, på bakgrunn av mindre justeringer foretatt etter å ha mottatt innspill til den opprinnelige planen.

Vedtak

Med hjemmel i konsesjonen datert 11.5.2017, post 12 og 13, godkjenner NVE fremlagte detaljplan og miljø-, transport- og anleggsplan for bygging av Måkaknuten vindkraftverk i Bjerkreim og Gjesdal kommuner.

Vilkår:

- NVE skal orienteres om når anleggsarbeidet starter, ved viktige og/eller kritiske faser ved byggearbeidet og når anlegget blir satt i drift.
- Entreprenører skal gjøres kjent med MTA/detaljplan og dette vedtaket.

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Abels gate 9
7030 TRONDHEIM

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvegen. 1B
6800 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

- Dersom virksomheten avdekker vesentlige avvik som har medført, eller kan medføre betydelige skader på miljøet, skal dette umiddelbart rapporteres til NVE. Rapporteringen må også angi hvilke tiltak som er, eller vil bli iverksatt for å lukke avviket, hindre gjentakelser og avbøte mulige skader.
- Det skal utarbeides en plan for anleggsarbeidet i myrområdet langs adkomstveien, for å sikre at hensiktsmessige forhåndsregler blir tatt i forbindelse med arbeidet. Planen skal forelegges NVE før anleggsarbeidet i området starter.
- Det skal utarbeides en plan for etablering og istandsetting av massetak. Planen skal forelegges grunneiere og kommunen, og godkjennes av NVE før arbeidet med massetaket starter.
- Det skal utarbeides en plan for istandsetting av riggområde, oppstillingsplasser og områder for mellomlagring av turbinkomponenter. Planen skal blant annet beskrive behovet for areal i forbindelse med drift og vedlikehold av anlegget. Planen skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene avsluttes.
- Tiltakshaver skal utarbeide forslag til aktuelle avbøtende tiltak for boliger og fritidsboliger som kan bli berørt av støy over den anbefalte grenseverdien. Forslaget skal forelegges NVE før monteringen av vindturbinene starter.

Vårt vedtak forutsetter at de fremlagte planer for miljø og transport ikke går ut over vilkår og forutsetninger gitt i konsesjonen.

NVE understreker at planene ikke skal fravikes uten NVEs godkjenning. Planene gjelder for bygging, drift og vedlikehold av anlegget. NVE kan stille krav om ytterligere detaljering og dokumentasjon for hele eller deler av anlegget ved senere tidspunkt.

Videre forutsetter NVE at konsesjonær følger opp Gjesdal kommunes vedtak om dispensasjon for Måkaknuten vindkraftverk med tilhørende vilkår. Disse er gjengitt i vedlegg 2. NVE gjør oppmerksom på at det er kommunen som har ansvar for å påse at vilkårene følges.

NVE vil følge opp anlegget med tilsyn med hjemmel i energiloven kapittel 10.

Merknader til planen

Det fremgår av MTA at planene er utarbeidet i samråd med Bjerkreim og Gjesdal kommuner og berørte grunneiere/rettighetshavere, jf. krav i konsesjonen. NVE har lagt til grunn at relevante høringsinstanser har vært involvert i prosessen i forbindelse med utarbeidelse av planene. NVE har derfor kun sendt saken på høring til et begrenset utvalg, herunder Bjerkreim kommune, Gjesdal kommune, Fylkesmannen i Rogaland og Rogaland fylkeskommune.

I høringsbrevet har NVE bedt NVM om å orientere berørte grunneiere og rettighetshavere om høringen og fristen for å uttale seg til NVE. I tillegg har NVE bedt NVM om å orientere naboer som kan bli berørt av støy- og/eller skyggekast over gjeldende grenseverdier om høringen.

Tiltakshaver har i tillegg orientert Forsvarsbygg, Norkring og Norges Televisjon AS om høringen.

NVE har mottatt syv uttalelser til planene. Sammendrag av uttalelsene er vedlagt.

NVM har i brev av 13.2.2018 kommentert høringsuttalelsene. Sammendrag av kommentarene er lagt i samme vedlegg som høringsuttalelsene.

NVEs vurdering

Formålet med en detaljplan er å konkretisere utbyggingsløsningen for vindkraftverket innenfor de rammene som er gitt i konsesjonen. Planen skal gi en teknisk beskrivelse av anleggene som skal bygges, og den skal omtale eventuelle endringer i endelig utbyggingsløsning sammenlignet med konsesjonsgitt utbyggingsløsning. Dersom endelig utbyggingsløsning medfører endrede virkninger for miljø og samfunn skal dette omtales. Detaljplanen skal legges til grunn for MTA.

Formålet med en MTA er å sikre at det tas miljø- og landskapshensyn under bygging og drift av anlegget. Vurderingene i planen skal baseres på miljøinformasjon som er kommet frem i konsesjonsprosessen.

I det følgende presenteres NVEs vurdering av MTA- og detaljplan for Måkaknuten vindkraftverk for de temaer som anses som relevante i saken.

Endelig utbyggingsløsning

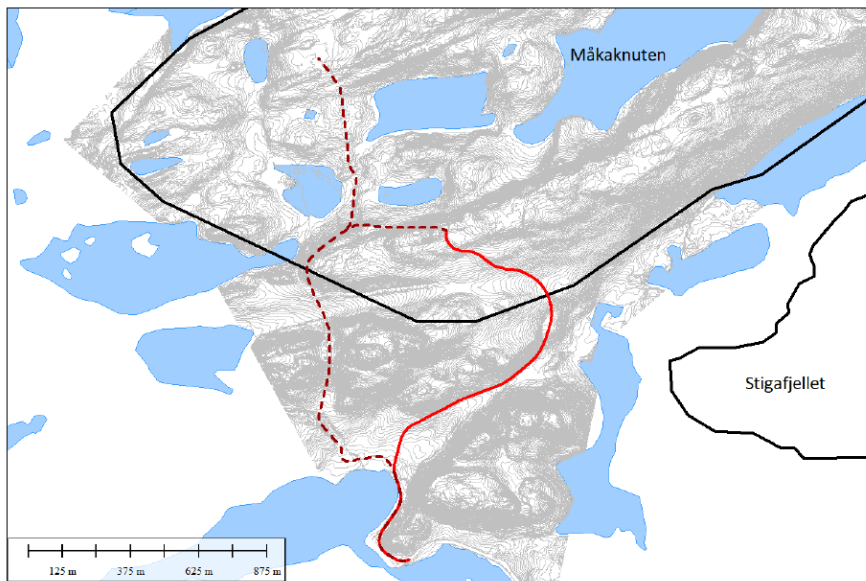
Det fremgår av MTA at utbyggingsløsningen vil bestå av 24 turbiner à 4,15 MW, som gir en total installert effekt i vindkraftverket på 99,6 MW. Turbinene vil ha navhøyde på 125 til 135 meter og rotordiameter på 130 til 140 meter, og vil få en total høyde til vingspiss på omtrent 200 meter. Dette er høyere enn det som lå til grunn i konsesjonssøknaden. Bjerkreim kommune skriver at selv om mindre turbiner hadde vært å foretrekke av hensyn til visuelle virkninger, er kommunen likevel positiv til økt installert effekt i vindkraftverket. De samtykker dermed til den fremlagte utbyggingsløsningen.

Når det gjelder veier er det planlagt å bygge ca. 13 km med veier i vindkraftverket. NVE konstaterer at turbinplasseringene og veitraseene ikke vesentlig endret sammenlignet med utbyggingsløsningen som ble lagt til grunn i konsesjonsbehandlingen. NVE vurderer at utbyggingsløsningen er i tråd med konsesjonen av 11.5.2017.

Når det gjelder adkomstvei og øvrig arealbruk i vindkraftverket, viser vi til egne kapitler om disse temaene.

Adkomstvei, parkeringsplass og riggområde

Adkomsten til vindkraftverket er endret sammenlignet med alternativet som lå til grunn for konsekvensutredningen av Måkaknuten i 2011. I konsekvensutredningen ble det tatt utgangspunkt i at adkomsten til vindkraftverket i hovedsak skulle etableres på eksisterende landbruksveier. Deler av den nye traseen vil derimot etableres i uberørt terreng. Store deler av adkomstveien ligger utenfor planområdet til Måkaknuten vindkraftverk, men innenfor planområdet til det tidligere omsøkte Ulvarudla vindkraftverk, og er utredet i den forbindelse. Begge alternativene fremgår av figuren under. Stiplet linje viser konsesjonsgitt trasé, mens heltrukket linje viser ny trasé.

I tilknytning til adkomstveien planlegges det etablert både parkeringsplass og riggområde. Mens riggområdet skal tilbakeføres etter endt anleggsperiode, vil parkeringsplassen utgjøre permanent arealbruk. NVE vil i denne sammenheng minne om at tiltak som omfatter permanent arealbruk og som ikke er omfattet av anleggskonsesjonen, må avklares og godkjennes av kommunen. Dette gjelder dermed parkeringsplassen.

Bjerkreim kommune har avklart at siden adkomstveien, parkeringsplass og riggområde ligger utenfor hensynssone for vindkraft i kommuneplanen, må det søkes om dispensasjon. På bakgrunn at dette har tiltakshaver søkt om dispensasjon for tiltakene.

I høringsuttalelsen til MTA-planen stiller Bjerkreim kommune seg spørrende til om vurderingene av adkomstveien i MTA-planen er tilstrekkelige til å kunne behandle saken. De peker på at det for eksempel ikke er sagt noe om tiltakets innvirkning på myra som adkomstveien og riggområdet legges til. NVE slutter seg til denne vurderingen, og har på bakgrunn av dette bedt om en mer utfyllende begrunnelse for valg av ny trasé, samt en beskrivelse av hvordan anleggsarbeidet i myrområdet planlegges utført.

NVE har mottatt supplerende informasjon fra tiltakshaver i e-post av 3.4.2018. I e-posten fremgår det at tiltakshaver vurderer at den nye traseen vil være en bedre løsning særlig på bakgrunn av reduserte landskapsvirkninger, da den nye traseen ligger i et område med begrenset innsyn. I tillegg ligger traseen i et område med betydelig slakere terreng sammenlignet med den konsesjonsgitte løsningen, slik at det vil bli mindre behov for fylling og skjæring. Når det gjelder riggområdet, som i MTA-planen er planlagt å utgjøre ca. 4000 m², skriver tiltakshaver at dette er planlagt på høybrekket mellom to myrområder. Det fremgår at det foreligger en risiko for at etablering av adkomstvei og riggområde kan gi negative virkninger for vannbalansen i myrsystemet. For å unngå dette skriver tiltakshaver at det vil bli gjennomført befaring og utarbeidet en plan i forkant av anleggsstart, for å sikre at hensiktsmessige forhåndsregler blir tatt i forbindelse med anleggsarbeidet i myrområdet. NVE vil sette vilkår om at planen skal forelegges oss før anleggsarbeidet i området starter. Videre skriver tiltakshaver at det vil stilles krav til entreprenør for å sikre at myrområdene ikke dreneres eller påvirkes på en måte som er skadelig for myrsystemet. Riggområdet skal tilbakeføres etter endt anleggsperiode, og NVE vil sette vilkår om at det skal utarbeides en plan for istandsetting av riggområdet, som skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidet avsluttes.

Det fremgår av MTA-planen at den nye traseen er fremlagt for Rogaland fylkeskommune, som ikke har merknader til tiltaket. Videre viser søk i artsdatabanken at traseen ikke vil berøre kjente forekomster av truede arter. Det er heller ikke identifisert konflikt med hekkelokaliteter. Arne Osland, grunneier i den øvre delen av traseen til adkomstveien (innenfor planområdet til Måkaknuten), har sendt inn kommentarer til adkomstveien i brev av 23.1.2018. NVE gjengir ikke kommentarene her, men viser til sammenfatning av uttalelsen i vedlegg 2. NVE konstaterer at tiltakshaver har dialog med grunneierne i området for å bli enige om en løsning for etablering av adkomstveien.

Fylkesmannen i Rogaland viser i sin høringsuttalelse til MTA-planens beskrivelse om at eksisterende fylling i Oslandsvatnet skal utvides noe. Utredningene av vassdragsverdier og biologisk mangfold er etter Fylkesmannens syn ikke tilstrekkelig og saken må vurderes nøye etter naturmangfoldloven § 8-12. Fylkesmannen påpeker videre at tiltak i vassdrag krever egen behandling etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, hjemlet i lakse- og innlandsfikselloven. Dersom kantvegetasjonen blir påvirket av tiltaket, krever dette egen avklaring etter vannressursloven § 11. Tiltakshaver skriver i e-post av 13.2.2018 at det jobbes med en løsning som ikke medfører utfylling i Oslandsvatnet. Dersom dette likevel blir nødvendig vil tiltaket avklares i henhold til forskrift om fysiske tiltak i vassdrag.

Etter NVEs vurdering er den fremlagte informasjonen tilstrekkelig til å kunne behandle endret trasé for adkomstvei. NVE vurderer at virkningene av adkomstveien er akseptable, og at den nye traseen fremstår som et bedre alternativ enn konsesjonsgitt trasé. NVE godkjenner på bakgrunn av dette den endrede traseen.

Arealbruk

Gjesdal kommune har i dispensasjonen fra kommuneplanen satt vilkår om at det planlagte massetaket i et myrsøkk i kystlyngheia, ved turbinpunkt T 08 (kartgrunnlag av 5.5.2017), må unngås fordi dette vil ødelegge et viktig biotop i utvalgt naturtype kystlynghei. Inngrep som massetak/deponier inne i selve kystlyngheia må unngås så lenge det er praktisk mulig. Når det gjelder masser internt i planområdet, oppfordrer kommunen til at man bruker små koller i stedet for å bruke halve fjell, for å unngå skjemmende fjellskjæringer. Det er heller ikke ønskelig at naturlige myrer blir brukt som deponi for masser som ikke kan brukes i prosjektet. NVE slutter seg til disse vurderingene.

Det fremgår av MTA at veier og oppstillingsplasser planlegges bygget med et prinsipp om massebalanse, men at det likevel er vurdert som hensiktsmessig å etablere massetak med knuseverk for å produsere pukk, grus og kabelsand til anlegget. Det er på detaljplankartet (vedlegg 3) merket av tre relativt store områder for uttak av masser, men det fremgår av planen at det ikke skal tas i bruk større områder enn nødvendig. NVE vil sette vilkår om at det skal utarbeides en plan for etablering og istandsetting av massetak. Planene skal forelegges grunneiere og kommunen, og godkjennes av NVE før arbeidet med massetakene starter.

I tillegg riggplassen, som er omtalt i forrige kapittel, vil det være behov for et planert område på ca. 2000 m² til oppstillingsplass for kran ved hver turbin, samt areal for mellomlagring av turbinkomponenter. I MTA er det beskrevet at områder for mellomlagring etablert utenfor permanent infrastruktur skal tilbakeføres etter anleggsperioden. For å redusere permanent arealbruk, vil NVE sette vilkår om at det skal utarbeides en plan for istandsetting av oppstillingsplasser og områder for mellomlagring av turbinkomponenter. Planen skal blant annet beskrive behovet for areal i forbindelse med drift og vedlikehold av anlegget, og den skal godkjennes av NVE før anleggsarbeidene avsluttes.

Terrengbehandling

I MTA er det utarbeidet et kapittel som omhandler terrenginngrep og istandsetting. Kapittelet tar for seg hovedprinsipper for veibygging og landskapstilpasning, og gir føringer for anleggsarbeidet.

NVE mener tilnærmingen som er beskrevet i MTA er viktig for prosjekter som strekker seg over store områder der det er vanskelig å gå inn i alle detaljer. Basert på erfaring fra tidligere gjennomførte prosjekter er NVEs vurdering at gode løsninger oppnås når målet defineres og ikke låses av detaljprosjektering i tidlig fase. NVE mener at kapittelet som omhandler terrenginngrep og istandsetting for Måkaknuten vindkraftverk utgjør et tilstrekkelig verktøy for å sikre gode terrengutforminger i landskapet. NVE forutsetter at prinsippene som er beskrevet i det nevnte kapittelet følges under anleggsarbeidet.

Gjesdal kommune påpeker at sårbar vegetasjon i kystlyngheia må tas vare på og flyttes i flak, slik at vegetasjonsmattene kan brukes til å revegetere veiskråninger etter at veiene er bygget. De viser til at det på befaringer i andre vindkraftverk har blitt observert at «død» myrortv brukes til revegetering av blant annet veiskråninger, og at revegeteringen derfor tar lang tid. NVE konstaterer at tiltakshaver har ivaretatt dette innspillet i MTA-planen. Fylkesmannen i Rogaland minner om at spredning av naturgjødning i utmark er forbudt etter gjødselver forskriften, og at det krever godkjenning fra kommunen å spre husdyrgjødsel på beite. Videre er det meldeplikt til kommunen for all gjødsling, også bruk av kunstgjødning, i den utvalgte naturtypen kystlynghei. NVE ber tiltakshaver merke seg dette.

Skyggekast

Det er utført beregninger av skyggekast basert på aktuell turbin type. Det fremgår av MTA at for å hensynta eventuelle sumvirkninger fra Måkaknuten og Stigafjellet vindkraftverk, er det lagt til grunn en utbyggingsløsning for Stigafjellet basert på informasjon fra utvikleren i e-post av 27.9.2017. Ifølge beregningene vil fire boliger kunne bli påvirket av faktisk skyggekast på over 8 timer per år. I konsesjonen til Måkaknuten vindkraftverk er det ikke satt vilkår om skyggekast, men tiltakshaver har i MTA skrevet følgende: «*Det skal gjøres tiltak for å begrense faktisk skyggekastpåvirkning til under 8 timer per år for berørte boliger. Tiltaket vil sikres gjennom tekniske installasjoner og styring av vindparken*». NVE konstaterer at tiltaket om å begrense faktisk skyggekast til under 8 timer per år er i samsvar med dagens retningslinjer for skyggekast.

Støy

Det er utført nye støyberegninger i prosjektet basert på aktuell turbin type og gjeldende utbyggingsløsning. Beregningene er gjort med NORD 2000. Det er beregnet støy for ulike scenarier, og NVE legger scenarioet som kalles «verste tilfelle» til grunn. Det vil si at beregningene blant annet er basert på medvind fra alle retninger. Beregningene tar utgangspunkt i en samlet utbygging av både Måkaknuten og Stigafjellet vindkraftverk. For Stigafjellet er det lagt til grunn en utbyggingsløsning bestående av 8 turbiner á 4,2 MW, i tråd med informasjon mottatt fra utvikleren i e-post datert 27.9.2017. Tiltakshaver skriver at dersom ikke Stigafjellet bygges ut vil støynivået ved alle boliger reduseres.

Beregningene viser at 9 boliger og 9 fritidsboliger kan bli berørt av støynivå over den anbefalte grenseverdien på L_{den} 45 dBA. Det fremgår av planen at tiltakshaver har inngått minnelig avtale med eierne av fritidsboligene som er beregnet å kunne få et støynivå på over 50 dBA i «verste tilfelle» (fire fritidsboliger), i tillegg til at eierne av flere av de øvrige boligene og fritidsboligene er grunneiere. NVE vil sette vilkår om at tiltakshaver skal utarbeide forslag til aktuelle avbøtende tiltak for boligene og fritidsboligene som kan bli berørt av støy over den anbefalte grenseverdien. Forslaget skal forelegges NVE før monteringen av vindturbinene starter. På bakgrunn av dette vurderer NVE at utbyggingsløsningen er akseptabel.

Bjerkreim kommune skriver i sin uttalelse av 20.12.2017 at de er kjent med at noen innbyggere i nærheten av vindkraftverket er skeptiske til støy fra anlegget, og at de på bakgrunn av dette oppfordrer

til at det innlemmes krav i MTA om ettermålinger av støy for boliger som kan være utsatt. NVE vil på det nåværende tidspunkt ikke stille krav om ettermålinger av støy. Dersom det etter idriftsettelse av vindkraftverket viser seg at støy er et vesentlig problem, vil NVE vurdere om det bør gjennomføres ettermålinger av støy i henhold til veiler M-128.

TV-signaler

Norkring har gjennomført en analyse som viser at Måkaknuten vindkraftverk vil kunne forstyrre mottaket av TV-signaler for flere som i dag får signaler fra Bjerkreim hovedsender. På forhånd er det likevel svært vanskelig å si konkret hvor store forstyrrelsene for mottaket kan bli og hvor mange som eventuelt vil rammes. Det er derfor NTVs syn at det må foreligge en plan og en beredskap for anleggsstart, hvor konsesjonærs kostnadsansvar også er klart. NTV mener derfor at NVM må inngå en forpliktende avtale med NTV før bygging av vindkraftverket starter, og at avtalen senest må foreligge før MTA-plan kan godkjennes. De viser til konsesjonens vilkår nr. 17 om at «nødvendige tiltak skal dokumenteres og forelegges NVE innen anleggsstart».

NVE konstaterer at den ovennevnte problemstillingen dukker opp i flere saker, blant annet foreligger det en klage fra NTV på vedtaket om godkjenning av revidert MTA- og detaljplan for Bjerkreim vindkraftverk. NVE konstaterer også at NVM og NTV er uenige om eventuelle avbøtende/nødvendige tiltak skal rette seg mot sluttbrukerne (TV-seerne) eller mot NTVs digitale bakkenett for TV. NVM argumenterer for at vilkår 17 først og fremst skal ivareta mottakere av TV-signaler, og at interessene til NTV ikke er eksplisitt nevnt i vilkåret. Videre hevder de at NTVs krav til avbøtende tiltak er uforholdsmessige, både samfunnsøkonomisk og sett hen til prosjektøkonomien i vindkraftprosjektet. NTV på sin side mener at avbøtende tiltak må være knyttet til utsendelse og mottak av NTVs TV-signaler. Overføring av sluttbrukere til andre kringkastingsplattformer er derfor ikke et aktuelt avbøtende tiltak, mener NTV.

NVE mener det her er behov for avklaring på et generelt nivå, og viser til mer utfyllende vurderinger omkring problemstillingen i oversendelsen av klagen av 18.4.2018 (NVE ref. 201603097-93).

I vilkår 17 fremgår det at «nødvendige tiltak skal dokumenteres og forelegges NVE innen anleggsstart». NVE konstaterer imidlertid at partene er enige om at det først er etter at utbyggingen av vindkraftverket er ferdig at det er mulig å vurdere om vindkraftverket faktisk vil medføre forstyrrelser for mottaket av TV-signaler. Det er følgelig ikke mulig å dokumentere omfanget av virkningene før vindkraftverket er bygget. Etter NVEs vurdering må nødvendige tiltak tilpasses de faktiske virkningene av utbyggingen. NVM har foreslått aktuelle tiltak som kan gjennomføres dersom det oppstår vesentlige forstyrrelser. De har også foreslått måling av mottaksforhold før og etter idriftsettelse av vindkraftverket. NVE mener dette er en fornuftig fremgangsmåte, og at det er i tråd med konsesjonsvilkåret.

NVE gjør oppmerksom på at ordlyden i vilkår 17 er tydelig på at utbygger er pliktig til å iverksette nødvendige tiltak dersom det skulle vise seg at mottakere blir berørt.

Vurderinger etter naturmangfoldloven kapittel II

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Forvaltningen skal i sine vedtak redegjøre for, samt synliggjøre den kunnskap og de virkninger et tiltak vil få for naturmangfoldet, og hvordan dette har påvirket beslutningen.

De miljørettslige prinsippene i naturmangfoldloven §§8-12 er vurdert i konsesjonsbehandlingen av tiltaket. Etter NVEs vurdering er de innsendte planene innenfor de rammene som er vurdert i

konsesjonsprosessen. NVE har derfor ikke vurdert tiltaket som helhet etter prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8-12 og viser til vurderingene i konsesjonsbehandlingen.

Annet

For anlegg for produksjon av elektrisk energi med konsesjon etter energiloven, gjelder ikke krav om å utarbeide reguleringsplan, jf. plan- og bygningsloven § 12-1, men anlegget må avklares mot kommuneplanens arealdel og eventuelle reguleringsplaner før anleggsarbeidet kan igangsettes. Slik avklaring kan enten skje gjennom planendring, ved at tiltakshaver søker om dispensasjon eller ved at Olje- og energidepartementet bestemmer at konsesjonen etter energiloven skal ha virkning som statlig arealplan, jf. plan- og bygningsloven § 6-4 første og annet ledd.

Byggesaksbestemmelsene i plan- og bygningsloven gjelder i det vesentligste ikke for tiltak etter energiloven, jf. byggesaksforskriften § 4-3 første ledd bokstav c. Bestemmelsene i plan- og bygningsloven om tekniske krav (§ 29-5) og krav til produkter (§ 29-7) med tilhørende deler av byggteknisk forskrift (TEK 10) gjelder så langt det passer for tiltak med konsesjon etter energiloven.

Når anlegget er ferdig bygget skal konsesjonær sørge for at kommunene får tilsendt nødvendige opplysninger om tiltakets plassering, slik at det offentlige kartverket kan ajourføres, jf. byggesaksforskriften § 4-3 siste ledd, og plan- og bygningsloven kapittel 2 om krav om kartgrunnlag og stedfestet informasjon.

NVE forutsetter at tiltakshaver har fremskaffet nødvendige privatrettslige rettigheter før anleggsarbeidet starter. NVE ber tiltakshaver underrette grunneiere og rettighetshavere, samt eiere av boliger og fritidsboliger som kan bli berørt av støy over grenseverdiene, om dette vedtaket. Underretningen skal etter forvaltningsloven gi opplysninger blant annet om klageadgang, klagefrist og retten til å se sakens dokumenter. Kopi av vedtaket skal følge underretningen. Kopi av underretningen skal sendes NVE.

Klageadgang

Denne avgjørelsen kan påklages til Olje- og energidepartementet av parter i saken og andre med rettslig klageinteresse innen tre uker fra det tidspunkt denne underretning er kommet frem, jmf. forvaltningsloven kapittel VI. En eventuell klage skal begrunnes skriftlig, stiles til Olje- og energidepartementet og sendes til NVE. Vi foretrekker elektronisk oversendelse til vår sentrale e-postadresse nve@nve.no.

Med hilsen

Ingunn Åsgard Bendiksen
avdelingsdirektør

Øyvind Leirset
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg: 1. Sammendrag av høringsuttalelser

2. Vedtak om dispensasjon – Gjesdal kommune
3. Arealbrukskart Måkaknuten

Kopi:

Advokatfirmaet Hjort DA
ADVOKATFIRMAET WIERSHOLM AS
Arne Osland
Bjerkreim kommune
Forsvarsbygg
Fylkesmannen i Rogaland
Gjesdal kommune
Norges Televisjon AS
Norkring AS
Norsk Vind Energi AS v/John Amund Lund
Rogaland fylkeskommune

Vedlegg 1

Bjerkreim kommune skriver i brev av 20.12.2017 at selv om mindre turbiner hadde vært å foretrekke av hensyn til visuelle virkninger, er kommunen likevel positiv til økt installert effekt i vindkraftverket. Når det gjelder sikkerhet skriver kommunen at det ikke skal stå igjen farlige skrenter eller ustabile skråninger uten at disse sikres og merkes. Sikker etterbruk av veier bør også vurderes, herunder om det enkelte steder bør settes opp autovern eller etableres andre sikkerhetstiltak. Kommunen skriver at de hadde innspill om skyggekast i brev av 2.10.2017, og påpeker at det er positivt at dette innspillet er tatt til etterretning ved at det er innarbeidet krav om at skyggekast ikke skal overstige 8 timer per år ved utsatte boliger. Når det gjelder støy, skriver kommunen at de er kjent med at noen innbyggere i nærheten av vindkraftverket er skeptiske til støy fra anlegget, og oppfordrer på bakgrunn av dette om at det innlemmes krav i MTA om ettermåling av støy ved boliger som kan være utsatt.

Bjerkreim kommune påpeker at jamfør anleggskonsesjonen som er gitt, skal anlegget bygges innenfor det planområdet som fremgår av kartet i vedlegg til konsesjonen. Dette kartet omfatter ikke adkomstvei til området. Tiltakshaver har lagt til grunn et brev fra NVE datert 27.5.2014, som sier at adkomstveien til Måkaknuten vindkraftverk kan behandles i MTA- og detaljplanprosessen. Kommunen viser til NVEs veileder fra 2016, hvor det fremgår at det normalt vil være en konsesjonspliktig endring dersom traseen for adkomstvei blir endret slik at areal som ikke er undersøkt i konsekvensutredningene blir tatt i bruk. Kommunen legger til grunn at ettersom NVE har sendt MTA- og detaljplan på høring, har NVE sjekket at adkomstvei, parkeringsplass og riggområde ikke legges i et område som ikke tidligere er undersøkt.

Videre skriver kommunen at i Lyse sin redegjørelse for utbyggingsløsning for Måkaknuten vindkraftverk, er det forklart at det legges opp til å benytte eksisterende landbruksveier som adkomstveier til planområdet. Storparten av adkomstveien som nå omsøkes legges i jomfruelig terreng. I høringsutkastet av MTA-planen er det gjort noen vurderinger av området som adkomstveien er omlagt til, men kommunen stiller seg spørrende til om dette kan regnes som tilstrekkelige utredninger av området. De peker på at det for eksempel ikke er sagt noe om tiltakets innvirkning på myra som veien og riggområdet legges til. Kommunen forutsetter at NVE ser til at aktuelle tema blir utredet i tilstrekkelig grad for de arealene som ønskes benyttet som adkomst til planområdet. Kommunen påpeker at det er positivt at adkomstveien er plassert slik at den i stor grad er sammenfallende med eksisterende vei som krysser den dyrkede mark, og at tiltakshaver vil ivareta kommunens øvrige innspill som ble fremmet under en felles befarings i området.

I drøftinger med Kommunal- og moderniseringsdepartementet har det blitt avklart at kraftproduksjonsanlegg må vurderes i forhold til plan- og bygningsloven – *i tillegg* til behandlingen etter energiloven. På bakgrunn av dette presiserer Bjerkreim kommune at det forutsettes dispensasjon for adkomstveien til vindkraftverket, samt for parkeringsplass og riggområde. Dispensasjon er nødvendig for alle tiltak som ligger utenfor hensynssone for vindkraft i kommuneplanen.

Norsk Vind Energi skriver 13.2.2018 at tiltakshaver på et tidligere tidspunkt har forespeilet en utbyggingsløsning for Måkaknuten med vindturbiner av mindre størrelse. Denne løsningen har imidlertid vist seg å ikke være realiserbar grunnet den teknologiske utviklingen de siste årene. En realisering av vindkraftverket fordrer anvendelse av markedsledende teknologi for å kunne produsere vindenergi til en konkurransedyktig pris. Med dette bakteppet finner tiltakshaver at Bjerkreim kommune

Samtykker til den fremlagte MTA- og detaljplanen. Når det gjelder den planlagte adkomstveien, har tiltakshaver søkt kommunen om dispensasjon for denne.

Gjesdal kommune skriver i brev av 19.12.2017 at de har behandlet søknad om dispensasjon fra kommuneplanen, og at det i dispensasjonen er satt en rekke vilkår. De ber om at NVE legger dispensasjonen til grunn for behandling av MTA. Villkårene i dispensasjonen er følgende:

«1. Det viste planlagte massedeponiet i ett større myrsøkk i kystlyngheia, ved vindturbin T 08 vist i kartgrunnlag 05.05.17, må unngås fordi dette vil ødelegge en viktig biotop i utvalgt naturtype kystlynghei. Inngrep som massetak/deponier inne i selve kystlyngheia må unngås så lenge det er praktisk mulig.

2. Tiltaket må ha nødvendig godkjent adkomst fra offentlig vei. Dersom tiltaket krever tillatelse jf. veglovens § 40, må dette innhentes.

3. Det må tas hensyn til hubro i hekkeperioden februar til ut juni. Det skal ikke forekomme anleggsvirksomhet innenfor 1 000 meter fra hekkelokalitet som er registret i kommunens viltkart (som oversendt tiltakshaver i sept. 2017) i perioden februar til ut juni.

4. Dersom tiltaket medfører tiltak i vassdrag, må tiltaket godkjennes av regionale myndigheter etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag før arbeidene igangsettes.

5. Veiskråninger og kranoppstillingsplasser i områder med dyrka jord må revegeteres og sås til med beitefrøblanding.

6. Sårbar vegetasjon i kystlyngheia må tas vare på, og flyttes i flak, lagres midlertidig, til bruk til revegetering og tilbakeføring i veiskråninger. Områder med høy sannsynlighet for at det vokser klokkesøte må tas spesielt vare på. I innmarksbeiter må vegskråninger plastres med jord og sås til med beitefrøblanding. Slik tilsåing gjelder kun på arealer som i dag er innmarksbeiter.

7. Det må i anleggsperioden tas spesielt hensyn til beitende husdyr. Tiltakshaver må sammen med grunneier se på tiltak som muliggjør fortsatt beiting i anleggsperioden.

8. Kulturlandskapselementer som steinmurer og steingjerder må tas vare på, eventuelt restaureres. Ved restaurering kan den ikke brukes større stein enn 0,5 m³. Sprengstein på avveie skal fjernes.

9. Eierne av gnr. 34, bnr. 1, 3 og 19 skal ha bruksrett til nye veger i planområdet til vindkraftverket. Bruksretten gjelder også for bruk i forbindelse med landbruksdriften. Det må sikres at veier i kystlynghei i fremtiden ikke blir brukt til å spre husdyrgjødsel.

10. Tiltakshaver er ansvarlig for at det gjennomføres nødvendige tiltak for å hindre avrenning av sprengmasser og løsmasser, og annen forurensning til vassdrag.

11. Det må gjøres nødvendige tiltak for å ivareta beboerne på Søyland og Kydland i forhold til støy og skyggekast. Gjesdal kommune forventer at nasjonale retningslinjer for støy og skyggekast blir etterfulgt, jfr. konsesjon.»

Videre påpeker de følgende:

- Området som vindkraftverket skal bygges i er kartlagt som en utvalgt naturtype – kystlynghei. Området er gitt verdi A, og i området er det klokkesøte, hekkende hubro og annet sårbart vilt. Gjesdal kommune reviderte viltkartet i 2014. Som MTA-planen beskriver er det registrert en hekkelokalitet ca. 1200 meter fra vindturbinen merket M24. De viser til tiltaket som er beskrevet i MTA-planen, «etterundersøkelser vil gjennomføres i henhold til konsesjonskrav», og stiller

spørsmål til hvilken betydning etterundersøkelser vil ha for hubrobestanden i området. De spør om støy i hekkeperioden burde vært bedre utredet.

- Når det gjelder bruk av masser internt i området oppfordrer kommunen til at man bruker små fjellkoller i stedet for å bruke halve fjell, for å unngå skjemmende fjellskjæringer. Det er heller ikke ønskelig at naturlige myrer blir brukt som deponi for masser som ikke kan brukes i prosjektet.
- I områder kartlagt som kystlynghei må det legges vekt på at hele vegetasjonsflak må tas vare på og legges til side, slik at disse vegetasjonsmattene kan brukes til revevegetering når området skal istandsettes. Etter befaring i andre vindkraftverk har det blitt observert at «død» myrortv legges tilbake i veiskråninger og andre steder. Myrortv har en liten frøbank, og revevegetering ved bruk av slik torvjord vil ta lang tid.
- I områder som ikke er kartlagt som kystlynghei, men som er dyrka jord, skal områder som tas ut av produksjon snarlig settes i produksjon igjen. Kranoppstillingsplasser i slike områder bør sås til med beitegras slik at de ikke blir stående som to dekar store skjemmende grusplasser.

Norsk Vind Energi skriver 13.2.2018 at det ikke kan påregnes at oppstillingsplassene tilsås med beitegras, ettersom disse plassene vil benyttes aktivt i prosjektets driftsfase.

Fylkesmannen i Rogaland skriver i brev av 8.1.2018 at de viser til sin klage av 9.12.2011 og møte med Norsk Vind Energi 26.10.2017. På møtet, som Norsk Vind Energi hadde bedt om, ble det lagt frem planer om utvidelse av vindkraftverket mot nord gjennom en ny konsesjonssøknad. Ut fra konflikten mellom nasjonale miljøinteresser og konsesjonen som er gitt, mener Fylkesmannen at det kan være grunner til å vurdere en utvidelse mot nord, dersom dette medfører redusert konflikt for vindkraftverket totalt. Den største konflikten er turbinene M13-16. Ved å flytte disse turbinene vil konfliktene bli vesentlig redusert. Dette vil først kunne vurderes ved en eventuell konsesjonssøknad om utvidelse mot nord/aust.

Fylkesmannen påpeker at det er positivt at det er gjort forundersøkelser av hubro og rovfugltrekk, og at det er planlagt etterundersøkelser for å se hvilken eventuell virkning vindkraftverket har. Det bør likevel innarbeides rutiner for tett oppfølging i etterkant av oppstartsfasen av hensyn til kollisjon for fugl. Det bør gjøres tiltak på linjestrekk og master for å unngå kollisjon.

Det er viktig at det ikke blir gjødslet i kystlyngheien eller spredd husdyrgjødsel fra veiene i anlegget. På side 24 i planen står det: «Gjødsling kan benyttes for vegetasjonsetablering i områder hvor veien er i nærføring med dyrket mark». Fylkesmannen har følgende merknader: Spredning av naturgjødsel i utmark er forbudt etter gjødselvereforskriften. Det krever godkjenning fra kommunen for å spre husdyrgjødsel på beite. Det er meldeplikt til kommunen for all gjødsling, også bruk av kunstgjødsel, i den utvalgte naturtypen kystlynghei etter § 55 i naturmangfoldloven.

Når det gjelder adkomstveien viser Fylkesmannen til høringsbrevet hvor det fremgår at adkomstveien skal behandles som en detaljplan i medhold av energiloven. Siden veien ikke ble vurdert som en del av konsesjonsbehandlingen, påpeker Fylkesmannen at kommunen som plan- og byggesaksmyndighet må vurdere om dette er tilstrekkelig. Fylkesmannen viser til at det i planen er beskrevet at eksisterende fylling i Oslandsvatnet skal utvides noe. Utredningene av vassdragsverdier og biologisk mangfold er etter Fylkesmannens syn ikke tilstrekkelig og saken må vurderes nøye etter naturmangfoldloven § 8-12. Fylkesmannen påpeker videre at tiltak i vassdrag krever egen behandling etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, hjemlet i lakse- og innlandsfiskekloven. Ettersom tiltaket er i en del av vassdraget som ikke fører anadrom laksefisk, er Rogaland fylkeskommune myndighet. De ber om at man så langt som mulig

unngår unødvendige inngrep i kantvegetasjon langs vassdrag. Dersom kantvegetasjonen blir påvirket av tiltaket, krever dette egen avklaring etter vannressursloven § 11. Her er Fylkesmannen myndighet.

Norsk Vind Energi skriver 13.2.2018 at utvidelse av vindkraftverket mot nordøst ikke er omsøkt, og at dette må vurderes som en egen sak. Vedrørende etterundersøkelser for hubro og trekkende rovfugl vises det til «Undersøkellesprogram for hubro og trekkende rovfugl i Bjerkreim og Hå kommune» som vil være førende for hvordan etterundersøkelsene blir gjennomført. Undersøkellesprogrammet er forelagt Direktoratet for Naturforvaltning for deres innspill og videre godkjent av NVE. I tillegg til dette vil tiltakshaver også innarbeide registrering og dokumentering av observerte døde fugler eller dyr i vindkraftverket i prosjektets HMS-planer. Hensynet til kantvegetasjon (Vassressurslova §11) er beskrevet i MTA-planens kapittel 5.3. Med hensyn til det begrensede omfanget av inngrep i kantsoner langs vassdrag er tiltakshaver av den mening at dette hensynet er tilstrekkelig ivaretatt i MTA-planen. Tiltakshaver vil avklare dette forholdet med relevant myndighet. Vedrørende adkomstvei arbeides det nå med en plan som ikke medfører utfylling i Oslandsvatnet. Dersom dette likevel blir nødvendig vil tiltaket avklares i forhold til forskrift om fysiske tiltak i vassdrag, hvor Rogaland Fylkeskommune er myndighet.

Norkring skriver i brev av 9.1.2018 at det planlagte vindkraftverket ligger på linktraseen mellom radiolinjestasjonene Urdalsnipa (Bjerkreim) og Ullandhaug (Stavanger). Traseen passerer omtrent midt i planområdet til Måkaknuten. To av vindturbinene ser ut til å kunne komme inn i beskyttelsesområdet for nevnte radiolinjetrasé. Radiolinjen er en del av Norkrings stamnett for distribusjon av TV- og radiosignaler i Norge og inngår som en viktig del av sambandsinfrastrukturen som knytter sammen alle regionene i Sør-Norge. Brudd i sambandet på denne strekningen vil være ødeleggende for kvaliteten på utsending av TV- og radiosignaler i store deler av Sør-Norge. Norkring ber om at turbinpunktene plasseres slik at det opprettholdes et beskyttelsesområde på minimum 25 meter radius rundt midtlinjen i radiolinjetraseen mellom Urdalsnipa og Ullandhaug.

Norsk Vind Energi skriver 13.2.2018 at Norkring har bemerket at det opereres radiolinjesamband som potensielt kan komme i konflikt med de planlagte vindturbiner. Gjennom dialog med Norkring er det sikret at en sikkerhetsavstand på 25 meter fra senterlinje av radiolinjen er uberørt av vindturbinene. Beregningene av frisikt er basert på informasjon om sender/mottakernes posisjoner som oversendt fra Norkring.

Forsvarsbygg skriver i brev av 8.1.2018 at vindkraftverket ligger delvis innenfor Forsvarets skytefelt Jolifjell. Som beskrevet pågår det et avtalearbeid mellom Forsvarsbygg og konsesjonshaver med henblikk på å sikre oppfyllelsen av konsesjonsvilkår knyttet til ivaretagelse av Forsvarets interesser. Det bemerkes at avtalearbeidet ikke er slutført og at det gjenstår noe avklaring før en avtale kan signeres.

Norsk Vind Energi skriver 13.2.2018 at de har pågående dialog med Forsvarsbygg, og sikter mot å signere en avtale om avbøtende tiltak i løpet av våren. Det vil ifølge avtalen opparbeides en vei som sikrer Forsvaret adgang til skytefeltet. Det vil søkes dispensasjon for etablering av veien etter egen avklaring med Gjesdal kommune.

Advokatfirmaet Hjort har på vegne av Norges Televisjon AS (NTV) sendt inn uttalelse i brev av 9.1.2018. De skriver at basert på dialog med NTV, fremgår det at det er en mulighet for at vindturbinene på Måkaknuten vil kunne påvirke TV-signalene fra telekommunikasjonsmasten på Urdalsnipa. Videre viser de til at tiltakshaver har uttalt at de vil etablere avbøtende tiltak dersom det skulle vise seg å inntreffe forstyrrelser som følge av etableringen av vindkraftverket. Som det fremgår av NVEs vurdering står tiltakshaver fritt til å velge avbøtende tiltak. NTV er bekymret for at en slik fortolkning av vilkåret vil ligge til grunn for saken dersom ikke NVE uttaler seg om vilkåret og oppstiller konkrete krav til hva som må være klarlagt før anleggsstart. Det er avgjørende at avbøtende tiltak adresserer utsendelse og mottak av NTVs signaler. Hvis sluttbrukerne ledes over på andre kringkastingsplattformer, vil det

innebære at NTVs rettigheter etter NTVs konsesjon begrenses, og det vil også være til skade for NTVs kunder, NRK og RiksTV, samt de beredskapshensyn som det digitale bakkenettet ivaretar. Aktuelle tiltak kan være å bygge høyere mast for TV-senderen i Bjerkreim, kompensere dekningsbortfall med flere småsendere eller optimalisere mottaksløsninger hos sluttbrukerne, eventuelt en kombinasjon av disse.

I brev av 31.1.2018 har Advokatfirmaet Hjort kommet med et tillegg til uttalelsen av 9.1.2018. Konklusjonen i brevet er følgende:

«Analysen fra Norkring viser at det er sannsynlig at Måkaknuten vindkraftanlegg vil kunne forstyrre mottaket av TV-signaler for mange som i dag får signaler fra Bjerkreim hovedsender. På forhånd er det likevel svært vanskelig å si konkret hvor avbrudd vil kunne oppstå og hvor mange som vil rammes. Det er derfor NTVs syn at det må foreligge en plan og en beredskap før anleggsstart, hvor konsesjonærs kostnadsansvar også er klart. Konsesjonær må etter NTVs syn inngå en forpliktende avtale med NTV før bygging av vindkraftparken tar til, og slik avtale må senest foreligge før MTA-plan kan godkjennes, jf. også konsesjonens vilkår (punkt 17) om at «nødvendige tiltak skal dokumenteres og forelegges NVE innen anleggsstart». Det er videre særskilt behov for at NVE korrigerer sin tidligere tolkningsuttalelse om at avbøtende tiltak kan komme i ettertid og at tiltakshaver står fritt til å velge tiltak. Dette fordi uttalelsen både er basert på en feil og hindrer avtaleinngåelse. NVE må sørge for at uttalelsen blir korrigert.»

Advokatfirmaet Wiersholm AS har på vegne av Norsk Vind Energi kommentert uttalelsene av 9.1.2018 og 31.1.2018. I brevet av 21.2.2018 fremgår blant annet følgende konklusjon:

«NTVs interesser som eier og drifter av det digitale bakkenett kan ikke anses særskilt vernet eller ivare tatt gjennom vilkår i anleggskonsesjonene for Bjerkreim og Måkaknuten vindkraftverk, eller på annen måte. Avbøtende tiltak knyttet til forstyrrelser av TV-signaler bør i første rekke ta sikte på å ivareta TV-seerne i omkringliggende husstander, i samsvar med NVEs vurdering av problemstillingen da anleggskonsesjonene ble gitt. Et program som tar sikte på å avdekke og følge opp forstyrrelser etterhvert som de oppstår vil være tilstrekkelig. For husstander som har mistet tilgang på det digitale bakkenettet vil overføring til annen plattform for digitalt mottak av TV-signaler være et av flere mulige og hensiktsmessige tiltak.»

Advokatfirmaet Hjort har kommentert uttalelsen fra Wiersholm i brev av 2.3.2018. Konklusjonen i brevet er følgende:

«Vårt syn er at NVE må følge opp konsesjonens punkt 17 ved å kreve at konsesjonær fremlegger dokumentasjon for nødvendige tiltak. Per i dag er det ikke fremlagt slik dokumentasjon. Tiltak må avklares med NTV gjennom en privat avtale, og ettersom tiltakene skal forelegges NVE innen anleggsstart, så kan ikke NVE godkjenne detaljplan og MTA-plan uten kontroll og avklaring av tiltak knyttet til konsesjonens punkt 17 (slik det tilsvarende er for forsvarers radar, jf. konsesjonsvilkår og NVEs praksis). For NTV er saken av prinsipiell betydning, ettersom vindkraftutbygging uten avbøtende tiltak vil endre rammene for den virksomhet NTV har konsesjon for og har innrettet seg etter. Da flere slike saker står for tur, er det avgjørende med en avklaring av i hvilken grad forvaltningen kan gripe inn i et etablert konsesjonsforhold ved å tilstå en ny søker en tillatelse uten å følge opp at det skjer nødvendige avbøtende tiltak. Dette må gjelde særlig når NTV har et tyngende vilkår som er av stor samfunnsmessig betydning, og Norsk Vind hevder at hensynet til økt fornybar produksjon er mer viktig enn dette.»

Arne Osland har kommentarer til adkomstveien i brev av 23.1.2018. Han skriver at kartgrunnlaget er gammelt, minst 4-5 år i et ekspansivt jordbruksområde. Det er dårlig kommunikasjon med tiltakshaver,

og kartene er unøyaktige. Dagens utkjøring på riksvei 504 er svært trafikkfarlig, og offentlig krav på ny vei er minst 20 meter fra driftsbygning. Det vil si at ny vei må komme vest for dobbeltstolpe el-linje, og at gammel vei blir privat gjødselvei (Rune Osland sin eiendom). På Andreas Osland sin eiendom vil adkomstveien ta av fra offentlig vei. Et stort område dyrkbar jord er planlagt krysset på tvers i en stor C- eller S-sving, i samråd med Andreas Osland. Arne Osland skriver at dette vil medføre rasering av dyrkbar jord, og at deler av jordet må tas ut av drift. Jordet er i dag et ressursgrunnlag i form av kulturbeite og hogstmoden skog, pluss grusressurs. Arne Osland sitt forslag går lenger øst og nord, og nordvest for C-valget, eller øst og nordøst ved S-valget. Denne løsningen berører ikke dyrkbar jord. Sprengning må påregnes i øst, men Arne Osland mener at dette kan håndteres av profesjonell skytebas.

Norsk Vind Energi skriver i brev av 13.2.2018 at enkelte av punktene i uttalelsen omfatter tiltak som skal gjennomføres på Andreas og Rune Oslands eiendommer, men det fremkommer ikke tydelig om Arne Osland uttaler seg på vegne av Andreas og Rune Osland. Norsk Vind Energi har for tiden pågående dialog med grunneierne på Osland for å se hvordan de kan prøve å imøtekomme deres ønsker. Tiltakshaver vil understreke at ny avkjøring fra Fv504 skal omsøkes og utarbeides i henhold til krav fra Statens Vegvesen. Prosjektering, søknad og gjennomføring vil bli ivaretatt av utbygger. Trafikksikkerhet vil ivaretas gjennom de krav som stilles fra Statens Vegvesen. Videre problematiseres det at eksisterende kommunal vei går mindre enn 20 meter fra Rune Oslands driftsbygning. Muligheten for etablering av ny vei i dette området har vært diskutert med grunneier, men på det nåværende tidspunkt synes det ikke å være behov for endring av veien på dette punktet. En løsning med flytting av veien mot vest vil være lite hensiktsmessig, da det medfører en større utfylling i Oslandsvatnet, samt flytting av en eksisterende kraftledning. Tiltakshaver har også dialog med Arne Osland for å se på mulighetene for å endre adkomstveien slik at den i mindre grad berører dyrkbar mark. Dette fordi grunneier på sikt ønsker å dyrke opp deler av det området hvor veien er planlagt. Etter innspill fra grunneier ser Norsk Vind Energi nå på en alternativ løsning hvor veien trekkes noe lenger øst og nord, men konsekvensene dette medfører må vurderes nærmere før det gis tilbakemelding til grunneier. Det understrekes at grunneieravtalen gir tiltakshaver rett til å legge traséen på den mest hensiktsmessige måten, selv om det arbeides for å finne en minnelig løsning. Det kan for øvrig legges til at tiltakshaver på generelt grunnlag søker å unngå konstruksjon av rundkjøringer i vindkraftverket. Det presiseres at adkomstveiens trasé ikke berører Arne Oslands eiendom før etter den krysser plangrensen. De to siste avsnitt av Arne Oslands uttalelse må dermed sees på som kommentarer til det interne veinettet i vindkraftverket.